

افسانه‌های ایرانی

تألیف محمد قاسم زاده

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور: گفتارهای ایرانی / تألیف محمد قاسم زاده

شخصیات نشر: تهران: هیر علی، ۱۳۸۶، ۱۳۹۰

کتابت فلاحی : ج

9VA-96T-20A-YFY - 7 9VA-96T-20A-YFY-2

رہنیت فہرست نویسی کیا

یادداشت: ۲ (جواب اول) (فیا).

موضوع: داستان‌های کوتاه فارسی - قرن ۱۴

راه‌پیمایی کنگره PER AMU 2002

زنده بمانی دیویدی: ۱۳۸۷

شعار ۽ ڪتابشناسي ملي:

لیر گرافی: ندای دانش / چاپ: نظر / صحافی: رتوف
شمارگان: ۲۰۰۰ / چاپ اول: ۱۳۹۰ / قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان
امادسازی: آتلیه‌ی هیرمند، سیما یونس زاده
طراحی گرافیک و جلد: کارگاه گرافیک مشکی
شابک - جلد: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۴۰۸ - ۲۳۰ - ۰
شابک دور: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۴۰۸ - ۱۰۰ - ۰
همه‌ی حقوق بر روی ناشر محفوظ است.
مراکز فروش:

انتشارات هیرمند: میدان انقلاب، خیابان لبافی‌نژاد،
بین خیابان ۱۲ فروردین و خیابان فخر رومی، پلاک ۲۰۴
تلفن: ۶۶۴۰۹۷۸۷ www.hiranandpublication.com

شهر کتاب بوستان: پونک، مرکز تجاری بوستان، دور رینگ، تهران
تلفن: ۴۴۴۹۸۳۴۵ www.ibookcity.ir

فهرست

۱۳	پیش گفتار
۱۵	ملک جمشید و کره اسب دریایی
۲۹	دل‌دل
۳۷	گاوپیشانی سفید
۴۳	گیس طلا و اسب سیاه
۵۱	سبزگیسو
۶۳	ماه‌پیشانی
۸۳	شاه و وزیر
۹۱	پسر صیاد
۱۰۳	شازده ابراهیم
۱۰۹	تیرکمانی که قلب تیرانداز را نشانه گرفت
۱۱۳	پری‌زاد
۱۱۹	احمد بدیبار
۱۲۵	جانور ارگنج و ابراهیم
۱۳۳	پسر پادشاه و شاه پریان
۱۳۹	نمکی
۱۴۵	خوشه‌ی اشرفی
۱۴۹	هفت خواهران و دیو
۱۵۳	زبان بسته

۱۶۱		بسه و خوسه و کللیک
۱۶۵		شاه عباس و دختر شاه پریان
۱۶۹		سیمرغ
۱۷۹		دختر شیرافکن
۱۹۱		عروس پادشاه و دیو هفت سر
۲۰۱		شاه عباس
۲۱۳		خیر و شر
۲۲۷		راه و بی راه
۲۳۳		پیرمرد خار گل و سفره‌ی حضرت سلیمان
۲۳۷		پله‌ور
۲۴۷		بزی
۲۵۹		چغون دوز
۲۷۱		اسب گل بدن
۲۸۳		سه برادر ۱
۲۸۹		سه برادر ۲
۲۹۳		سه خواهر
۳۰۵		سیب حضرت سلیمان
۳۱۱		دختر پادشاهی که حرف نمی‌زد
۳۲۱		دختر پریزاد
۳۳۵		سبزپری
۳۵۵		زرگیسو
۳۶۱		پادشاه و سه پسرش
۳۶۷		میراث پدر
۳۷۳		فرامرز نمک‌شناس
۳۸۱		کاکا سیاه و پسر پادشاه
۳۸۵		سیر حاتم طائی
۳۹۵		پادشاه و زن نیکو کار
۴۰۱		شاهپور شاه که درد احمد شاه را دوا کرد
۴۰۷		خروس پا
۴۱۳		نخودی

۴۱۷	پهلوان جوسر و ناپدری دیو
۴۲۷	پهلوان جوسر
۴۳۷	ریزه میزه
۴۴۳	مار کوچولو
۴۴۹	سنجر و خنجر
۴۵۹	ملکه‌ی خدا
۴۶۹	قوطی بزن و برقصد
۴۷۵	درویش و ازدهای هفت‌سر
۴۷۹	تقدیر
۴۹۱	جن کوچک
۴۹۳	سنگ صبور
۵۰۱	بلبل سرگشته
۵۰۷	گل خندان
۵۱۹	پیر خارکن و آجیل مشکل‌گشا
۵۲۳	سفره‌ی ابوالفضل
۵۲۹	دختر شهر هیجاییج
۵۳۱	تاج‌الملوک
۵۴۳	زورمند
۵۵۱	سام و ملک‌ابراهیم
۵۵۵	نارنج و ترنج
۵۶۷	شاهرخ و نارپری
۵۷۹	بزن بابا، بزن بابا، چه خوب خوب می‌زنی بابا
۵۸۵	حلال‌خور
۵۸۹	بخت بیدار
۵۹۵	سه درویش
۶۰۱	چهل برادر
۶۰۹	زنی که یازده شکم زاید
۶۱۳	شمعدان نقره، شمعدان طلا
۶۱۷	چل کلید
۶۲۱	مرغ تخم طلا

۶۳۳		کج کردی، خوب کج کردی
۶۳۷		مرغ یک پا دارد
۶۴۵		جهانگیر
۶۴۹		خیانت آدمی زاد
۶۵۳		دیو و چوپان
۶۵۷		چشمه پری
۶۶۱		چشمه ی خورشید
۶۶۵		دو برادر خوانده
۶۶۹		زن جگر خوار
۶۷۱		بیر مهربان
۶۷۵		درخت سحر آمیز
۶۸۱		سزای نیکی
۶۸۵		شاخ

پیش‌گفتار

افسانه‌های عامیانه‌ی فارسی در عین حال که خصلت‌های عام افسانه‌های عامیانه‌ی جهان را دارد، خود ویژگی‌هایی دارد که متأثر از ذهن و زبان ایرانی است. آن‌چه مراد ما از صفت ایرانی است، محدود به مرزهای جغرافیایی فعلی نیست، چرا که هم‌اکنون مردم سه کشور به زبان فارسی سخن می‌گویند و فراتر از این سه کشور، شهرها و سرزمین‌هایی هستند که روزگاری در قلمرو کشور ایران قرار داشته‌اند. از طرفی فرهنگ و به‌ویژه افسانه‌های عامیانه برای رفت و برگشت به سرزمین‌های گوناگون نه از کسی اجازه می‌گیرند و نه هیچ گذرنامه‌ای را به رسمیت می‌شناسند. با این حال ما در این کتاب توجهی خاص به افسانه‌های مردم افغانستان، به‌خصوص قوم هزاره و برخی افسانه‌های تاجیکی که مشابهتی با افسانه‌های اقوام ایرانی دارند، خواهیم داشت. چرا که معتقدیم این افسانه‌ها از یک ریشه نشأت گرفته‌اند.

در جلد دوم نیز همانند جلد نخست، افسانه‌های پریان درج شده، افسانه‌هایی که عنصر شگفتی و خرق عادت و ویژگی اصلی آن‌هاست. افسانه‌های پریان هم‌چون سایر نقاط جهان، در میان افسانه‌های ایرانی نیز عنصر غالب است و با یک جلد نمی‌توان سیمای آن را نشان داد.